

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Перший проректор
 Глухівського НПУ
 ім. О. Довженка
Марина ХРОЛЕНКО
 ім'я, прізвище
 «08» 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «ПСИХОДІАГНОСТИКА»
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Предметна спеціальність:
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма: «Психологія»
Статус: цикл професійної підготовки, нормативна дисципліна
Структурні підрозділи, відповідальні за реалізацію навчальної дисципліни:
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра: педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин				Вид семестрового контролю	
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття			Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Залік	Іспит
					Всього	Лекції	Практичні заняття			
Денна	III	6	6	180	36	18	18	114	-	+
Заочна	III	6	6	180	18	10	8	162	-	+

Робочу програму складено на основі: Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія (затвердженого та введеного в дію наказом Міністерством освіти і науки України від 24.04.2019 року № 565) та змін до Стандарту, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України № 1583 від 29.12.2023 р., № 842 від 13.06.2024 р., Професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти», затвердженого наказом Мінекономіки № 2425 від 24.12.2020 р., Професійного стандарту «Практичний психолог (соціальна сфера)», затвердженого наказом Мінекономіки № 211 від 03.02.2021 р., освітньо-професійної програми «Психологія», навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Укладач робочої програми: Юрій РЯБКО, асистент кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту

(підпис)

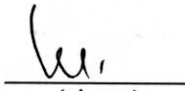
ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту
протокол від «27» серпня 2024 року №1
Завідувач кафедри Павло БІЛІЧЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

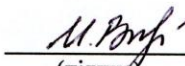
ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ННІ Педагогіки і психології
протокол від «28» серпня 2024 року № 7
Голова вченої ради ННІ Педагогіки і психології Андрій ШЕРУДИЛО,
кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Інга ПОЛІЛУСВА, кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та
менеджменту

(підпис)

1. Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Психодіагностика» є нормативним компонентом освітньої програми «Психологія». Психодіагностика - науково-практична дисципліна, що розробляє якісні та кількісні процедури розпізнавання психічних процесів, станів, рис і якостей особистості.

Предмет психодіагностики – способи і засоби вияву (вимірювання) психічних процесів, властивостей, станів у їхній динаміці, кількісно-якісній специфіці, системних зв'язків і причинних відношень.

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з науковими підходами до організації та проведення діагностичних обстежень; підготовка студентів до самостійної наукової дослідницької роботи, реалізації прикладних психодіагностичних задач, насамперед при роботі в системі освіти.

Завдання навчального курсу:

1) вивчення основних етапів становлення психодіагностики як науки, її предмету, структури, завдань, морально-етичних принципів роботи діагноста;

2) ознайомлення з структурною побудовою окремих груп методів та безпосередньо методик діагностування, методичними вимогами до їх проведення;

3) розгляд пріоритетних напрямків діагностичних обстежень в системі освіти;

4) ознайомлення з призначенням, структурою, особливостями використання окремих психодіагностичних методик, призначених для дослідження емоційно-вольової, пізнавальної, мотиваційної сфери та міжособистісних стосунків.

Пререквізити: необхідні для вивчення освітнього компонента, формуються під час засвоєння ОК: «основи наукових досліджень», «експериментальна психологія», «психологія», «соціальна психологія».

Постреквізити: Знання з курсу «Психодіагностика» можуть бути використані при вивченні «патопсихології», при написанні фахових робіт, виконання завдань виробничої (психодіагностичної) практики.

Основні навчальні компетентності як результат успішного засвоєння навчального курсу

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності (ФК)

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

ФК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

ФК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

ФК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

ФК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

ФК11.Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН15.Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН16.Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Організація навчання

Види занять.

Лекція-бесіда, передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Запитання адресуються до всіх, студенти відповідають з місця; викладач піклується про те, щоб запитання не залишалися без відповіді. Запитання не для контролю знань, а для з'ясування рівня орієнтованості і пізнання здобувачів освіти з проблем курсу, міри їх готовності до сприйняття наступного матеріалу. В умовах карантину (дистанційне навчання) лекційні заняття проводяться на платформі ZOOM.

Практичне заняття передбачає детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень курсу та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань. Перелік тем практичної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти; постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, - розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, зараховуються під час виставлення підсумкової оцінки з даної

навчальної дисципліни. В умовах карантину (дистанційне навчання) практичні заняття проводяться з використанням сервісу classroom google.

Самостійна робота студента (СРС) - це самостійна діяльність-учіння здобувачів освіти, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни і передбачає:

- 1) опрацювання лекційного матеріалу;
- 2) підготовку до практичного заняття;
- 3) виконання творчих робіт за запропонованою тематикою;
- 4) роботу з термінологічним словником;
- 5) роботу з науковими першоджерелами, ознайомлення з новинками наукової літератури;
- 6) проведення діагностичного дослідження з використанням психодіагностичних методик.

В умовах дистанційного навчання планування самостійної роботи студентів, методичне керівництво і контроль за її виконанням відбувається з використанням платформи ZOOM.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **180 годин (6 кредитів ECTS)**.

Передбачається виконання трьох модульних робіт за кожним із трьох змітових модулів.

Підсумковий контроль - **екзамен**.

Освітні технології організації навчання та викладання: особистісно-орієнтовані (технологія індивідуального навчання, технологія активного навчання та самонавчання, технологія евристичного навчання); активні та інтерактивні технології проведення занять (технологія розвитку критичного мислення, технологія проведення дискусій, ділові та рольові ігри тощо).

Форми роботи: практикуми, тренінги, рольова гра, диспути тощо. Заняття містять теоретичні та практичні блоки.

Методи навчання

Для забезпечення ефективного засвоєння матеріалу курсу застосовуються різноманітні методи навчання, які охоплюють наступні аспекти:

Методи організації та проведення навчального процесу:

- вербальні (лекція у форматі монологу, лекція-обговорення, проблемно-орієнтована лекція);
- візуальні (використання презентацій, демонстрація матеріалів, застосування опорних схем і конспектів);
- практичні (виконання практичних завдань).

Методи мотивації та стимулювання пізнавальної активності:

- проблемний виклад інформації;
- звернення до реального життєвого досвіду студентів;
- організація навчальних дискусій.

Методи оцінювання та самоконтролю результатів навчання:

- усне оцінювання знань;
- письмовий контроль;
- самооцінка та взаємний контроль між студентами;
- аналіз відповідей.

2. Опис навчальної дисципліни **«Психодіагностика»**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
-------------------------	--	--------------------------------------

Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань: <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
		Статус – нормативна	
Модулів – 6 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 180 .	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки	
		3-й	3-й
		Семестр	
		6-й	6-й
		Лекційні заняття	
		30 год.	10 год.
		Практичні заняття	
		36 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		114 год.	162 год.
		Вид контролю – екзамен	

2.1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПСИХОДІАГНОСТИКА ЯК НАУКОВА ДИСЦИПЛІНА

- 1 Поняття про психодіагностику: психодіагностика як наукова дисципліна. Історія розвитку психодіагностики.
- 2 Напрямки сучасних психодіагностичних досліджень. Психодіагностика в системі освіти.
- 3 Організація і проведення психодіагностичних обстежень. Етичні вимоги до психодіагностичних досліджень.

Змістовий модуль 2. ДІАГНОСТИКА ЗДІБНОСТЕЙ МОТИВАЦІЇ ТА САМОСВІДОМОСТІ

- 4 Підходи до вивчення та діагностики темпераменту та характеру. Діагностика загальних, креативних, спеціальних здібностей.
- 5 Діагностика мотивації: предмет дослідження, методи. Основні напрямки та методи діагностики самосвідомості особистості.

Змістовий модуль 3. ДІАГНОСТИКА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ, ВІКОВОГО РОЗВИТКУ ТА МІЖСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ

- 6 Емоційно-вольова сфера особистості як предмет психодіагностичних досліджень.
- 7 Діагностика психологічної готовності до навчання в школі. Вивчення дезадаптації школярів.
- 8 Діагностика міжособистісних стосунків.

2.2. Структура навчальної дисципліни (денна / заочна форма)

Назва теми	Кількість годин, відведених на:
------------	---------------------------------

	лекції	практичні заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Психодіагностика як наукова дисципліна			
1.1. Поняття про психодіагностику: психодіагностика як наукова дисципліна. Історія розвитку психодіагностики.	2/1	2/-	12/20
1.2. Напрямки сучасних психодіагностичних досліджень. Психодіагностика в системі освіти.	4/1	2/-	10/20
1.3. Організація і проведення психодіагностичних обстежень. Етичні вимоги до психодіагностичних досліджень.	4/2	4/2	12/22
Змістовий модуль 2. Діагностика здібностей мотивації та самосвідомості			
2.1. Підходи до вивчення та діагностики темпераменту та характеру. Діагностика загальних, креативних, спеціальних здібностей.	4/1	6/2	16/20
2.2. Діагностика мотивації: предмет дослідження, методи. Основні напрямки та методи діагностики самосвідомості особистості.	4/1	6/2	16/20
Змістовий модуль 3. Діагностика емоційно-вольової сфери, вікового розвитку та міжособистісних стосунків			
3.1. Емоційно-вольова сфера особистості як предмет психодіагностичних досліджень.	4/1	6/2	16/20
3.2. Діагностика психологічної готовності до навчання в школі. Вивчення дезадаптації школярів.	4/1	6/-	16/20
3.3. Діагностика міжособистісних стосунків.	4/2	4/-	16/20
Разом за семестр	30/10	36/8	114/162

2.4. Зміст лекційного курсу

Номер теми	Перелік тем лекцій, їх анотації*	Кількість годин
1	<p>Поняття про психодіагностику: психодіагностика як наукова дисципліна. Історія розвитку психодіагностики. 1. Психодіагностика як наукова дисципліна. 2. Історичні відомості про зародження та сфери використання діагностичних процедур. 3. Основні напрямки психодіагностичних досліджень у сучасній психодіагностиці. 4. Класифікація методів дослідження у психодіагностиці. 5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних методів дослідження. 6. Проективні методи дослідження у психодіагностиці. 7. Методи шкалювання. 8. Техніки репертуарних решіток.</p> <p>Анотація. Дається визначення психодіагностики, її призначення і предмет як наукової дисципліни. історичний аспект становлення наукового знання від IV ст. до н.е. до нашого часу. Вивчаються поняття кількісного та якісного аналізу інформації, категорій та ознак, психометричних вимог до інструментарію.</p>	2/2

2	Напрямки сучасних психодіагностичних досліджень. Психодіагностика в системі освіти. Психодіагностика в наукових дослідженнях. Психологічний супровід військової служби. Профпідбір і профвідбір. Оцінка психічного розвитку дитини. Психодіагностика в роботі психологів системи освіти. Психодіагностика і охорона здоров'я.	2/0
3	Організація і проведення психодіагностичних обстежень. Етичні вимоги до психодіагностичних досліджень. Вимоги до проведення психодіагностичних досліджень (психометричні вимоги, професійні вимоги до користувачів діагностичних методик). Особливості проведення психодіагностичних обстежень з представниками різними вікових категорій. Інтерпретація результатів дослідження в психодіагностиці. Оформлення діагностичних висновків і представлення результатів. Етичні вимоги в психодіагностичних дослідженнях. Вимоги до діагностика-практика та діагностика-користувача. Правова відповідальність психолога.	2/2
4	Підходи до вивчення та діагностики темпераменту та характеру. Поняття про темперамент і характер. Типологічні і структурні підходи до темпераменту і характеру. Опитувальник Г.Ю. Айзенка; опитувальник структури темпераменту В.М. Русалова; Діагностика загальних, креативних, спеціальних здібностей. Погляди Л. Терстоуна і Дж. Гілфорда на креативність як на специфічний вид здібностей. Підходи в діагностиці до дослідження здібностей.	2/0
5	Діагностика мотивації: предмет дослідження, методи. Основні напрямки та методи діагностики самосвідомості особистості. Поняття про мотиваційну сферу. Потреби, бажання, мотиви, мотивація, спрямованість. Операційні індикатори мотиваційної сфери. Діагностика мотиваційної сфери особистості, характеру потреб і мотивів, спрямованості. Групи методів дослідження потреб і мотивів: інтерв'ю та анкети з прямими запитаннями, особистісні питальники, експертні оцінки.	2/0
6	Емоційно-вольова сфера особистості як предмет психодіагностичних досліджень. Предмет досліджень емоційно-вольової сфери, напрямки діагностики. Діагностика емпатії, тривожності, схильності до депресії, агресивності, суїцидальних намірів. Діагностичні методики: Методика "Шкала тривожності" Тейлора, Методика "Самооцінка психічних станів" (за Г. Айзенком), Опитувальник САН, Визначення показників та форм агресії за методикою А. Басса та А. Дарки (адаптація О. Осницького), Тест шкільної тривожності Філіпса, Багатошкальний опитувальник дитячої тривожності (БОДТ), Виявлення схильності до емпатії(за методикою І. Юсупова), Діагностика емпатії(А. Меграбян, М. Епштейн), Шкала депресії (Т. Балашова), Тест на виявлення суїцидальних намірів (Н. Шавровська, О. Гончаренко, І. Мельникова)	2/0
7	Діагностика психологічної готовності до навчання в школі. Вивчення дезадаптації школярів. Діагностика психологічної готовності до навчання в школі. Діагностика здібностей, вікових	2/0

	показників розвитку психологічного розвитку і порушень розвитку. Методики вивчення мотивації навчання (призначення і структура методик): Анкета для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової, Методика вивчення мотивів навчальної діяльності учнів (Б. Пашнев) Опитувальник «Автономність - залежність особистості у навчальній діяльності» (Г. Пригніна), Тест «Виявлення домінуючого мотиву навчання».	
8	Діагностика міжособистісних стосунків. Соціометрія і референтометрія. Соціометричні дослідження класного колективу. Діагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків (призначення і структура методик): Методика визначення згуртованості класу «Скільки голів, стільки думок» Тест «Психологічна сумісність», Методика визначення міжособистісних стосунків школяра (за Рене Жилем), Методика визначення ціннісно-орієнтаційної єдності (ЦОЄ)	2/0
	Разом за семестр	30/10

2.5. Зміст практичних занять

Номер теми	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Класифікація та характеристики методів психодіагностики. Психометричні вимоги до методів психодіагностики. Експериментальна психологія, тестологія психодіагностики. Історія сучасної психодіагностики (виникнення як науки і основні етапи розвитку). Напрямки сучасних психодіагностичних досліджень. Психодіагностика в системі освіти. Організація і проведення психодіагностичних обстежень. Етичні вимоги до психодіагностичних досліджень. Види діагностичних методик. Проективні методи в психології.	4/-
2	Організація і проведення психодіагностичних обстежень. Вимоги до проведення психодіагностичних досліджень (психометричні вимоги, до користувачів діагностичних методик). Особливості проведення психодіагностичних обстежень з представниками різними віковими категорій. Інтерпретація результатів дослідження в психодіагностиці. Оформлення діагностичних висновків і представлення результатів.	4/2
3	Діагностика емоційно-вольової сфери. Предмет досліджень емоційно-вольової сфери, напрямки діагностики. Діагностика емпатії, тривожності, схильності до депресії, агресивності, суїцидальних намірів. Діагностичні методики: Методика "Шкала тривожності" Тейлора, Методика "Самооцінка психічних станів" (за Г. Айзенком), Опитувальник САН, Визначення показників та форм агресії за методикою А. Басса та А. Дарки (адаптація О. Осницького), Тест шкільної тривожності Філіпса, Багатошкальний опитувальник дитячої тривожності (БОДТ), Виявлення схильності до емпатії(за методикою І. Юсупова), Діагностика емпатії(А. Меграбян, М. Епштейн), Шкала депресії (Т. Балашова), Тест на виявлення суїцидальних намірів (Н. Шавровська, О. Гончаренко, І. Мельникова)	6/2
4	Діагностика пізнавальних психічних процесів. Предмет	6/2

	досліджень, напрямки діагностики пізнавальної сфери. Діагностичні методики для вивчення пізнавальної сфери (структура, призначення методик): Таблиці Равена (шкала прогресивних матриць), Методика вивчення рівня невербальної креативності (за П. Торренсом) Тест інтелекту Р. Кеттелла, Шкільний тест розумового розвитку (НДІ загальної та педагогічної психології АПН)	
5	Вивчення професійної спрямованості особистості. Професійна спрямованість в структурі потребнісно-мотиваційної сфери. Принципи діагностики професійної спрямованості. Методики діагностики професійної спрямованості (призначення і структура методик): Методика «Незакінчені речення» (Сакса і Сіднея), Диференційовано-діагностичний опитувальник інтересів -ДДО (за Є. Клімовим), Карта інтересів, Типологія особистості та привабливе професійне середовище (за Д. Голландом), "Орієнтовна анкета" (В. Смекала, М. Кучера), Методика "Самооцінка індивідуальних особливостей" (Л. Кабардова), Методика Л. Йовайши.	6/2
6	Шкільна психодіагностика. Діагностика психологічної готовності до навчання в школі. Діагностика здібностей, вікових показників розвитку психологічного розвитку і порушень розвитку. Методики вивчення мотивації навчання (призначення і структура методик): Анкета для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової, Методика вивчення мотивів навчальної діяльності учнів (Б. Пашнев) Опитувальник «Автономність - залежність особистості у навчальній діяльності» (Г. Пригніна), Тест «Виявлення домінуючого мотиву навчання».	6/-
7	Діагностика міжособистісних стосунків. Соціометрія і референтометрія. Соціометричні дослідження класного колективу. Діагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків (призначення і структура методик): Методика визначення згуртованості класу «Скільки голів, стільки думок» Тест «Психологічна сумісність», Методика визначення міжособистісних стосунків школяра (за Рене Жилем), Методика визначення ціннісно-орієнтаційної єдності (ЦОЄ)	4/-
	Разом за семестр	36/8

2.5. Зміст самостійної роботи

Номер теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1	1. Опрацювати основну та додаткову літературу до теми.	12/20
Тема 2	2. Виконати письмово завдання практичної роботи, викласти у Гугл-Клас.	10/20
Тема 3	3. Повести роботу з термінологією: проаналізувати значення основних термінів, скласти глосарій.	12/22
Тема 4	<i>Психодіагностика, експериментальна психологія, валідність, надійність, достовірність експериментальних досліджень,</i>	16/20
Тема 5	<i>інструментальна відповідність, експеримент, емпіричні методи, не експериментальні методи, наукова парадигма.</i>	16/20

Тема 6	<i>психометричні вимоги, метод, методика, емпіричне дослідження, емпіричні методи, валідність, зовнішня валідність, внутрішня валідність, операціональна валідність, метод відомих груп, аналіз продуктів діяльності, експертні оцінки, тест-ретест, метод взаємозамінних форм, надійність, артефакт, репрезентативність. соціометрія, перцепція, комунікація, інтерація, дистанція, референтність, конформність, нонконформність, конформна поведінка, статус, соціальна роль, соціальні установки.</i>	16/20
Тема 7	4. Занотувати основні положення лекційного матеріалу. 5. Провести рефлексію власного досвіду за даною темою, щодо можливості використання отриманих знань в професійній діяльності. 6. Підготувати (знайти у відкритих джерелах, наявній літературі) матеріали за темою. Визначитись з питаннями, які потребують додаткового обговорення а занятті для уточнення. 7. Проаналізувати психодіагностичну методику (методики), які розглядаються на лекції, практичній за темою. Виконати методику, провести обробку, зробити інтерпретацію даних.	16/20
Разом за семестр		114/162

2.6. Перелік питань для підсумкового контролю.

2.8.1. Тематика модульних контрольних робіт. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Психодіагностика» проводиться наприкінці кожного модулю, оцінюється в 5 балів. Максимальна сума отриманих студентом балів таким чином за чотири модулі може становити 15 балів.

Модульна робота 1

Варіант 1

1. Основні напрямки психодіагностичних досліджень у сучасній психодіагностиці.
2. Проективні методи дослідження у психодіагностиці.
3. Основні методичні підходи до діагностики темпераменту.

Варіант 2

1. Професійно-етичні принципи діагностичної роботи.
  2. Метод тестів: переваги та недоліки.
  4. Представлення теоретичних засад дослідження.
  5. Представлення основних методів та методик обстеження з демонстрацією робочих матеріалів.
  6. Представлення наочно-графічних способів фіксації дослідницької інформації.
- Представлення можливих методів статистичної обробки отриманих кількісних даних.

Варіант 3

1. Класифікаційні системи методів дослідження у психодіагностиці.
2. Структура опитувальників.
3. Діагностика пізнавальних процесів як складових компонентів загальних здібностей.

Модульна робота 2

Варіант 1

1. Структура потребо-мотиваційної сфери. Об'єкти діагностики мотивації.
2. Дослідження рівня контролю особистості.

3. Методика вивчення станів емоційної напруженості та емоційної стійкості.

Варіант 2

1. Групи методів діагностики мотивації. Вимірювання показників рівня домагань особистості.
2. Основні та другорядні детермінанти емоційного розвитку. Критерії емоційного розвитку дитини.
3. Процедура проведення Анкети оцінки психоемоційного стану (СУПОС – 8).

Варіант 3

1. Структурні компоненти самосвідомості як напрямки діагностики.
2. Основні групи методів дослідження емоцій.
3. Методика оцінки рівня реактивної та особистісної тривожності (опитувальник Ч. Спілбергера).

Модульна робота 3

Варіант 1

1. Показники психологічної готовності до навчання в школі.
2. Діагностичні критерії вивчення дезадаптації.
3. Аналіз структури Карти спостережень Стотта.

Варіант 2

1. Детермінанти неготовності до навчання. Методичні прийоми вивчення рівнів психологічної готовності до навчання у школі.
2. Основні методичні підходи до вивчення міри порушень розвитку.
3. Умови проведення та обробки інформації за Патохарактерологічним діагностичним опитувальником А. Лічко.

Варіант 3

1. Показники дезадаптації особистості в групі.
2. Основні критерії та детермінанти міжособистісних відносин.
3. Порядок проведення та обробки інформації за Методикою Ю. Гільбуха.

2.7.2. Питання до екзамену:

1. Історія розвитку психодіагностики. 2. Основні напрямки психодіагностичних досліджень у сучасній психодіагностиці. 3. Основні напрямки психодіагностичних досліджень в системі освіти. 3. Професійно-етичні принципи діагностичної роботи. 4. Понятійний апарат діагностики. 5. Психометричні вимоги до методів психодіагностики. 6. Класифікаційні системи методів дослідження у психодіагностиці. 7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних методів дослідження. 8. Проективні методи дослідження у психодіагностиці. 9. Метод тестів: переваги та недоліки. 10. Структура тестових методик. 11. Методики шкалювання. 12. Опитувальники. Структура опитувальників. 13. Основні методичні підходи до діагностики темпераменту. 14. Специфіка вивчення характеру у діагностиці. 15. Діагностика акцентуацій характеру підлітків. 16. Загальні здібності як об'єкт діагностування. 17. Методичні проблеми у діагностуванні загальних здібностей здобувачів освіти. 18. Діагностування спеціальних та креативних здібностей. Методики діагностики здібностей. 19. Діагностика пізнавальних процесів як складових компонентів загальних здібностей. 20. Об'єкти діагностики мотивації. 21. Групи методів діагностики мотивації. 22. Вимірювання показників рівня домагань особистості. 23. Структура самосвідомості. 24. Самовідношення як об'єкт діагностування. 25. Предмет досліджень емоційно-вольової сфери, напрямки діагностики. 26. Напрямки вивчення емоційної сфери здобувачів освіти. 27. Методи дослідження емоцій. 28. Діагностика емпатії, тривожності, схильності до депресії, агресивності, суїцидальних намірів. 29. Діагностика вольової сфери особистості. 31. Предмет досліджень, напрямки діагностики пізнавальної сфери. 32. Діагностичні методики для вивчення пізнавальної сфери (структура, призначення методик). 33. Вивчення

професійної спрямованості особистості. 34. Професійна спрямованість в структурі потребнісно-мотиваційної сфери. Принципи діагностики професійної спрямованості. 35. Методики діагностики професійної спрямованості (призначення і структура методик) 36. Діагностика психологічної готовності до навчання в школі. 37. Показники психологічної готовності до навчання в школі. 38. Діагностика здібностей, вікових показників розвитку психологічного розвитку і порушень розвитку. 39. Методики вивчення мотивації навчання (призначення і структура методик). 40. Детермінанти неготовності до навчання, їх діагностика в роботі з сім'єю. 41. Вивчення дезадаптації школярів. 42. Показники дезадаптації особистості в групі. Діагностичні критерії вивчення дезадаптації. 43. Діагностика порушень розвитку. 44. Діагностика міжособистісних стосунків. Соціометрія і референтометрія. 45. Соціометричні дослідження класного колективу. 46. Методи непрямой оцінки міжособистісних відносин. 47. Методи спостереження та експертної оцінки у дослідженні міжособистісних стосунків. 48. Поняття діагностичних висновків у психодіагностиці. 49. Основні тенденції опису результатів дослідження у діагностиці. 50. Різновиди психологічної документації. 51. Оформлення діагностичних висновків і представлення результатів діагностики в системі освіти. 52. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби системи освіти. 53. Діагностична методика «Шкала тривожності» Тейлора, 54. Методика «Самооцінка психічних станів» (за Г. Айзенком), 55. Опитувальник САН, 56. Визначення показників та форм агресії за методикою А. Басса та А. Дарки (адаптація О. Осницького), 57. Тест шкільної тривожності Філіпса, 58. Багатошкальний опитувальник дитячої тривожності (БОДТ), 59. Виявлення схильності до емпатії (за методикою Юсупова), 60. Діагностика емпатії (А. Меграбян, М. Епштейн), 61. Шкала депресії (Т. Балашова), 62. Тест на виявлення суїцидальних намірів (Н. Шавровська, О. Гончаренко, І. Мельникова). 63. Таблиці Равена (шкала прогресивних матриць), 64. Методика вивчення рівня невербальної креативності (за П. Торренсом). 65. Тест інтелекту Р. Кеттелла, 66. Шкільний тест розумового розвитку (НДІ загальної та педагогічної психології АПН), 67. Методика «Незакінчені речення» (Сакса і Сіднея), 68. Диференційовано-діагностичний опитувальник інтересів -ДДО (за Є. Клімовим), 69. Карта інтересів, 70. Типологія особистості та привабливе професійне середовище (за Д. Голландом), 71. "Орієнтовна анкета" (В. Смекала, М. Кучера), 72. Методика "Самооцінка індивідуальних особливостей" (Л. Кабардова), Методика Л. Йовайши. 73. Анкета для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової, 74. Методика вивчення мотивів навчальної діяльності учнів (Б. Пашнев), 75. Опитувальник «Автономність - залежність особистості у навчальній діяльності» (Г. Пригніна), 76. Тест «Виявлення домінуючого мотиву навчання». 77. Методика визначення згуртованості класу «Скільки голів, стільки думок» 78. Тест «Психологічна сумісність», 79. Методика визначення міжособистісних стосунків школяра (за Рене Жилем), 80. Методика визначення ціннісно-орієнтаційної єдності (ЦОЄ) з поведінковими девіаціями.

2.8. Система оцінювання (критерії оцінювання та шкала оцінювання) із дисципліни «Психодіагностика»

2.8.1. Розподіл балів у межах навчальної дисципліни форму підсумкового контролю – **екзамен**

Денна форма навчання

<i>Практичні заняття</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Форма семестрової атестації</i>
Максимальна кількість балів -75	Максимальна кількість балів -15	Максимальна кількість балів -10

П З 1	П З 2	П З 3	П З 4	П З 5	П З 6	П З 7	П З 8	П З 9	П З 10	П З 11	П З 12	П З 13	П З 14	П З 15	П З 16	П З 17	П З 18	МК 1-3	екзамен
4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	5	15	10
Всього – 100 балів																			

Заочна форма навчання

<i>Практичні заняття</i>				<i>Модульний контроль</i>	<i>Форма семестрової атестації</i>
Максимальна кількість балів -75				Максимальна кількість балів -15	Максимальна кількість балів -10
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	МК 1-3	екзамен
15	20	20	20	15	10
Всього – 100 балів					

2.8.2. Критерії та рівні навчальних досягнень студентів з курсу «Психодіагностика»

Оцінка ECTS	Сума балів за 100 бальною шкалою	Критерії	
A	90-100	Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, успішно розв'язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань, під час виконання самостійної роботи. Основні питання розкриває на високому теоретичному й практичному рівнях, без ускладнень орієнтується в матеріалі, повністю відповідає на додаткові запитання. Якість відповідей свідчить про вільне володіння навчальним матеріалом, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом із навчальної дисципліни. Набуті компетенції творчо застосовує в професійній предметній діяльності.
B	82-89	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження	Студент володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни на творчому рівні. Під час відповідей виявляє вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, проте у відповідях допускає неточності.

C	74-81	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками	Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, проте не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає суттєві неточності. Розкриває основні питання, а на додаткові відповідає неповно. Ознайомлення з додатковими джерелами не є систематизованим.
D	64-73	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. Послуговується тільки загальним поняттєвим апаратом, у цілому орієнтується в досліджуваному предметі, але розкриваючи основні питання допускає суттєві помилки.
E	60-63	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижчим за середній.	Домінує репродуктивний виклад інформації; труднощі в проведенні міжпредметних зв'язків навіть з допомогою викладача; знання основної термінології.
FX	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно. Робить принципові помилки у відповідях, не може дати обґрунтовані відповіді на всі основні питання викладача, не орієнтується в основних теоретичних і практичних положеннях курсу або не засвоїв окремі розділи курсу.
F	1-34	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.

2.9. Список рекомендованих джерел

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ прак. психол. і соціальної роб. 2018. 106 с.
2. Мельничук О. Б. Психологічна діагностика. Київ: Каравела, 2023. 316 с.
3. Поліщук С.А. Методичний довідник з психодіагностики: Навчально-методичний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2019. 442с.
4. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с.

5. Reynolds C.R., Altmann R.A., Allen D.N. Mastering Modern Psychological Testing: Theory and Methods 2nd ed. Edition. Springer Nature Switzerland AG. 2020. 710 p.
6. Urbina S. Anastasi A. Psychological Testing, 7 Ed. Paperback. Pearson India. 2016. 656 p.

Додаткова

1. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ: Педагогічна думка, 2016. 219 с.
2. Коломієць Л., Шульга Г Психологічна діагностика мотивації та комунікації особистості: навч.-метод. посібн. Вінниця: Вінницький держ. пед. університет ім. М. Коцюбинського, 2012. 186 с.
3. Лемак М. В., Петрище В. Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики. [збірник психодіагностичних методик]. Ужгород, Вид-во Олександри Гаркуші, 2012. 615 с.
4. Чумак О. А., Товстуха О.М. Психодіагностика: навчально-методичний посібник для організації навчальної роботи з курсу психодіагностики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою 053 «Психологія» . Полтава : ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2024. 121 с.
5. Корольчук М.С. Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2012. 400 с.
6. Терлецька Л. Г. Вікова психологія і психодіагностика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Слово, 2013. 608 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Психодіагностичні методи дослідження мислення. Режим доступу: URL: https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/OSKI_metod-dosl_med-ps-2020.pdf (дата звернення: 01.02.2024)
2. Психологічна служба закладів освіти. Інструментарій. Режим доступу: URL: <https://psychologdcpp.in.ua/instrumentariy/> (дата звернення: 02.02.2024)
3. Реєстр тестових методик України. Режим доступу: URL: <https://vpa.org.ua/test-committee/reestr-testovih-metodik-ukrayni/> (дата звернення 10.03. 2023)
4. Перелік валідних методів психологічної діагностики, які можуть використовуватися для проведення психологічної діагностики та оцінки якості психологічної допомоги. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0128-24#Text> (дата звернення 18.08. 2024)